

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

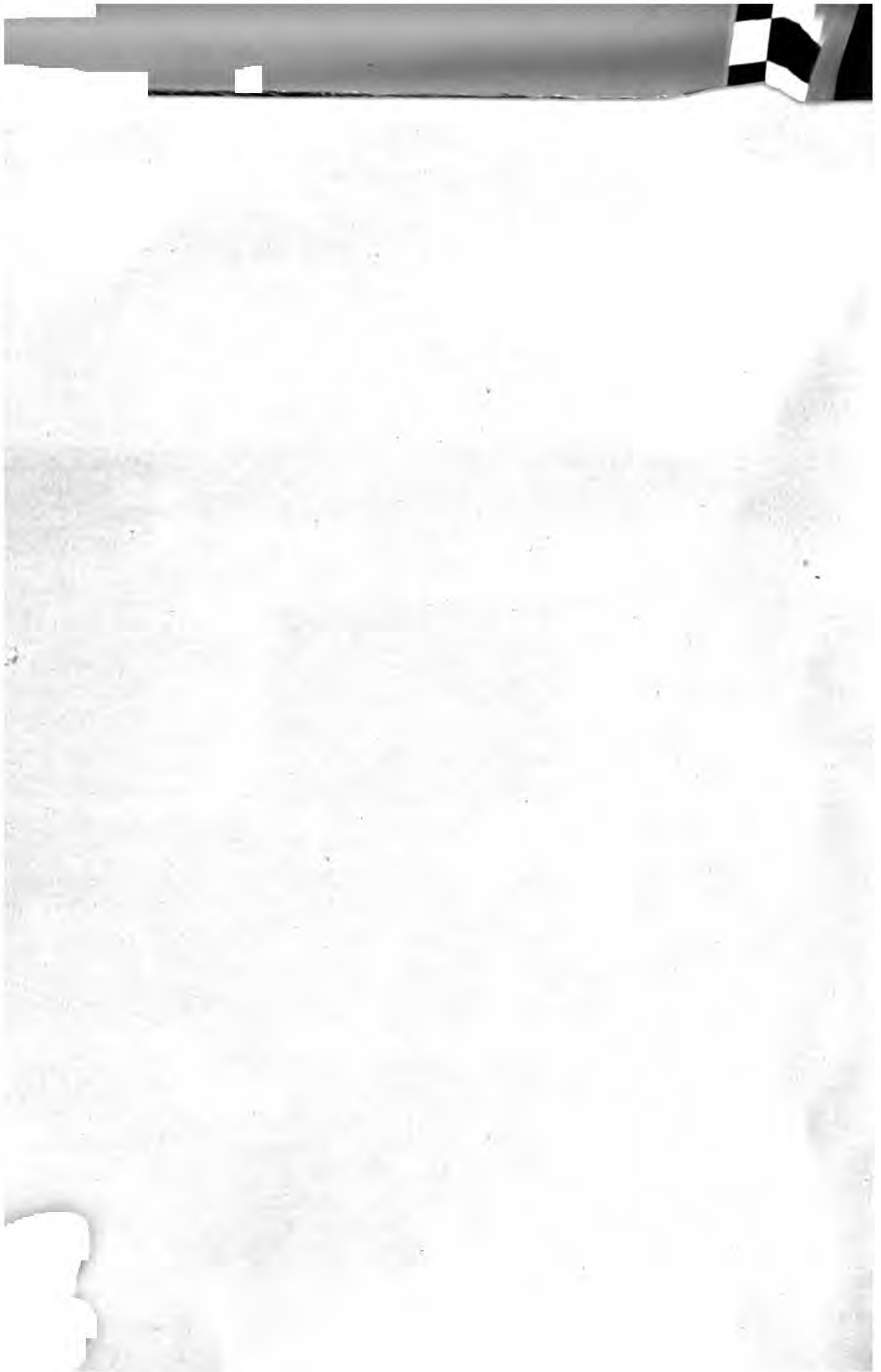
Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

17.5

316

The Hopkins Library
presented to the
Yeland Stanford Junior University
by Timothy Hopkins.

1

277511-54

J. Reinhardt

BIJDAGEN TOT DE DIERKUNDE.

UITGEGEVEN DOOR

HET GENOOTSCHAP

NATURA ARTIS MAGISTRA.

TE

AMSTERDAM.

Vierde Aflevering.

1852.

17113 24
J. Reinhardt

BIJDRAGEN TOT DE DIERKUNDE.

UITGEGEVEN DOOR

HET GENOOTSCHAP

NATURA ARTIS MAGISTRA,

TE

AMSTERDAM.

Vierde Aflevering.

1852.

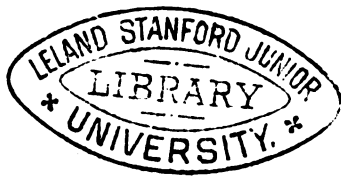
INHOUD.

Bijdragen tot de natuur- en ontleedkundige kennis van den <i>Manatus Americanus</i> door <i>W. Vrolik</i> . Met zes platen	Pag. 53
Beschrijving eener nieuwe soort van Visschen (<i>Polynemus Multifilis</i>), door <i>H. Schlegel</i> . Met eene afbeelding	" 11

De volgorde der bladzijden is zoodanig ingerigt, dat later bij de inbinding, de bijdragen tot de vergelykende ontleedkunde en die tot de dierkunde elk afzonderlijk kunnen worden bijéengebragt.

H.B. 592.

BESCHRIJVING

EENER

NIEUWE SOORT VAN VISSCHEN,

POLYNEMUS MULTIFILIS;

DOOR

H. Schlegel.

Met eene Plaat.

Deze nieuwe soort werd door den overleden Dr. SCHWANER, lid der Natuurkundige Commissie in Nederlandsch Indië, ontdekt.

Het eenige voorwerp, door hem verkregen, werd aan de zuidkust van Borneo, bij Banjermassing, gevischt en bevindt zich in het Rijks Museum van Natuurlijke historie te Leiden.

Wij hebben deze soort reeds in de *Fauna japonica*, *Pisces*, bldz. 29, noot, kort en onder bovenstaanden naam vermeld.

Zij is eene der merkwaardigste van het geheele geslacht, omdat zij tot het kleine getal soorten behoort, wier vrije stralen der borstvin langer zijn dan het geheele ligchaam, en omdat het getal dier stralen veertien aan iedere borstvin beloopt, en derhalve aanzienlijker is dan bij eenige andere soort.

Er zijn tot nog toe slechts drie soorten met lange stralen aan de borstvin bekend, die ook onderling door de aanzienlijk verlengde lobben der staartvin overeenstemmen.

De eene, *Polynemus macronemus*, door den heer PEL aan de goudkust ontdekt, en in ons werk beschreven, heeft slechts vijf vrije stralen aan iedere borstvin, en onderscheidt zich, behalve hierin, van de twee overige, door haar hooger en sterker zamengedrukt ligchaam, door grootere oogen, grootere schubben, eenen korteren, zeer weinig vooruitstekenden snuit, eene langere aarsvin, en in het algemeen door hare physionomie, welke die der haringen herinnert.

De tweede, *Polynemus longifilis*, het best beschreven door CUVIER, *Hist. nat. des poissons*, II, pag. 365, en afgebeeld door RUSSELL, pl. 185, wordt in den Indischen Oceaan tot aan de kusten der Philippijnsche eilanden waargenomen, en werd met onze nieuwe soort, door de heeren MÜLLER en SCHWANER, aan de zuidkust van Borneo verzameld. Zij heeft zeven vrije stralen in iedere borstvin, eenen stompen, neusachtigen snuit, kleine oogen en tamelijk kleine schubben.

De derde, onze *Polynemus multifilis*, is gekenschetst door de veertien vrije stralen, waarmede iedere borstvin voorzien is. Zij heeft, ten opzigte harer gestalte en physionomie, veel overeenkomst met de voorgaande, maar hare schubben zijn veel kleiner, en hare eerste rug-

vin is meer naar voren geplaatst en, van achteren, door een lang en laag vlies aan den rug vastgehecht.

Daar deze korte, algemeene beschouwingen toereikende zijn, onze soort zoo te kenschetsen, dat zij met geene andere der bekende soorten kan worden verwisseld, gaan wij over tot de beschrijving van het afgebeelde voorwerp.

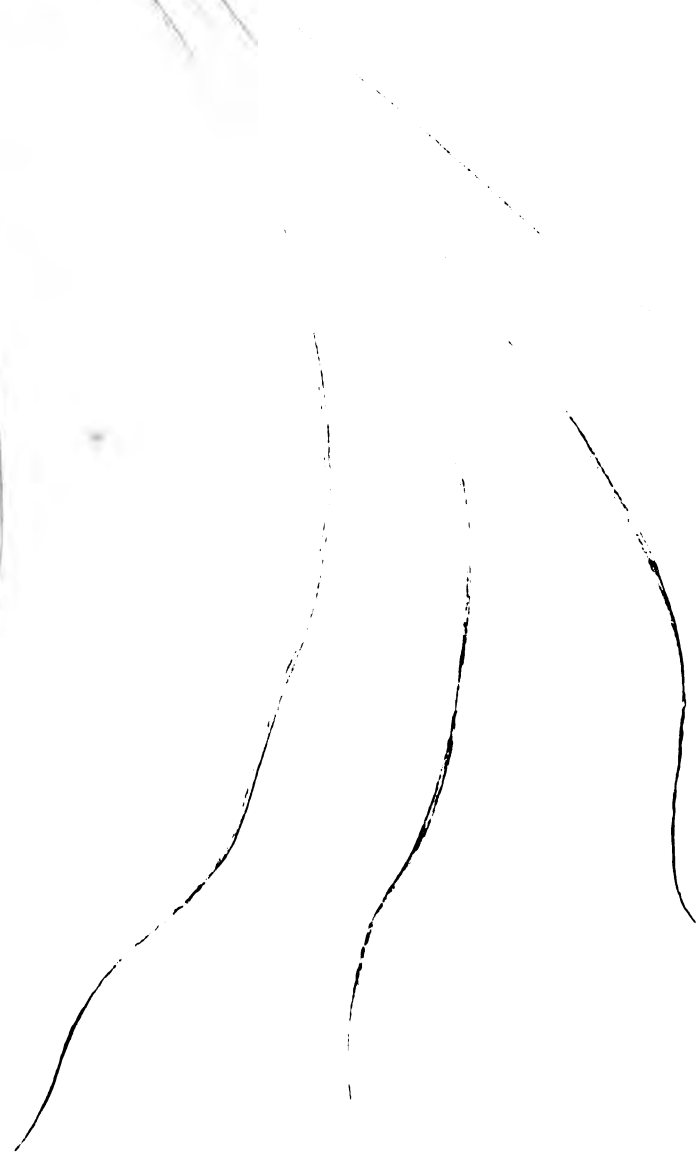
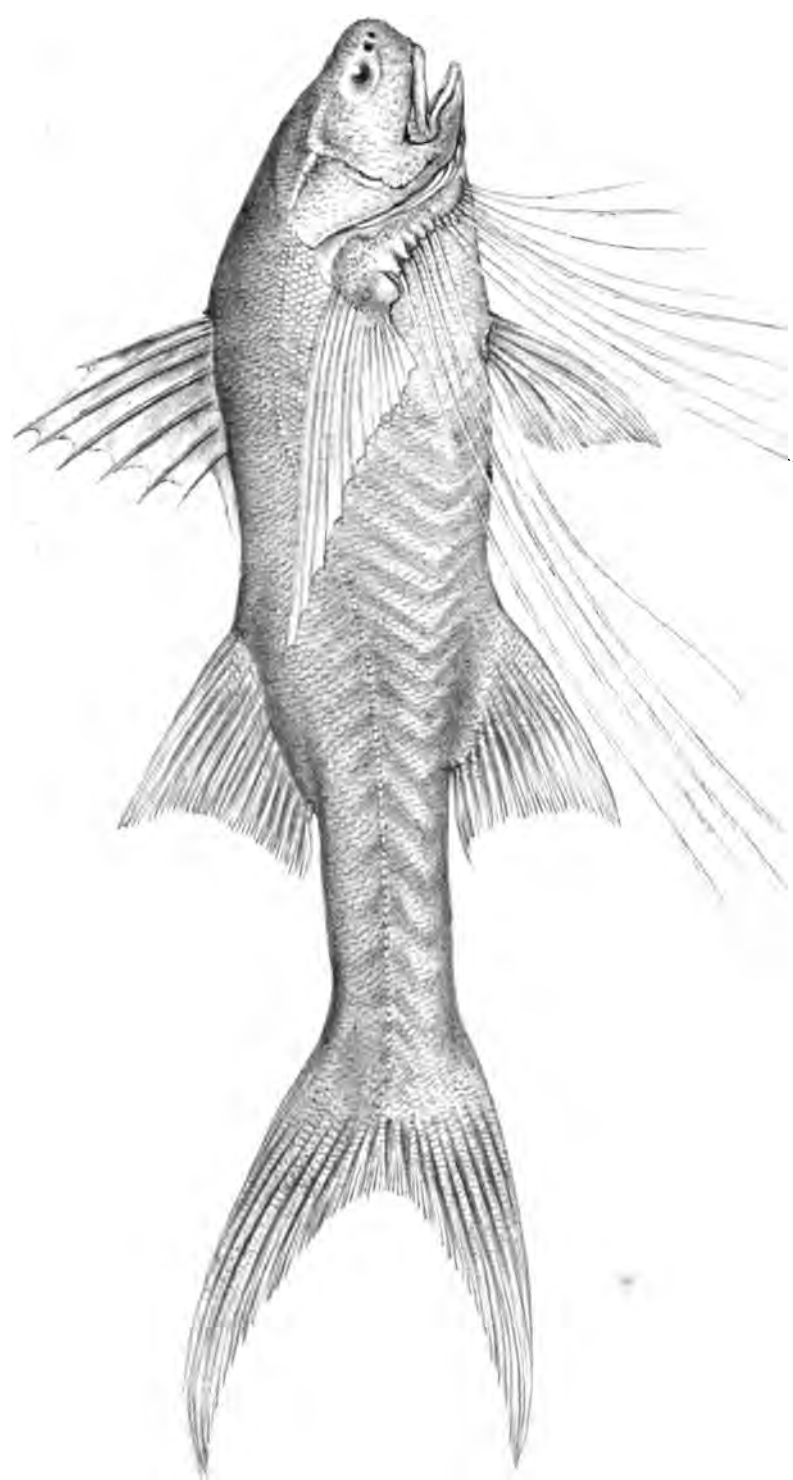
Zijne lengte van de punt des snuits tot de insnede der staartvin bedraagt 0,167 Ned. el. De bovenste vrije lobbe der staartvin heeft eene lengte van 0,049; de onderste is een weinig korter. De lengte van den kop gaat vijf maal, en de hoogte van den romp tusschen de buikvinnen en de eerste rugvin, gaat vier en een vierde maal in de geheele lengte van den visch.

De vinnen, behalve de eerste rugvin en de borstvinnen, bieden geene noemenswaardige bijzonderheden aan. Eerstgenoemde is daardoor merkwaardig, dat het vlies, waarmede zij van achteren aan den rug vastgehecht is, veel langer en minder hoog is dan gewoonlijk. De borstvinnen zijn naar boven toe smal, verlengd, en reiken tot aan het einde van het eerste derde der weeke rugvin. De eerste vrije straal der borstvinnen, van boven naar onderen geteld, is de helft langer dan het geheele ligchaam; de twee volgende nemen allengskens een weinig aan lengte af; de derde reikt tot aan het einde der staartvin, en de vierde bijkans tot aan den voorsten hoek der aarsvin; de volgende nemen regelmatig af tot aan den ondersten, die den kop aan lengte evenaart.

De snuit is dik, zeer stomp en afgerond. De oogen zijn klein en met een dik vlies bedekt. De zijdelijn is sterker S-vormig gebogen dan de rug. De schubben zijn zeer klein.

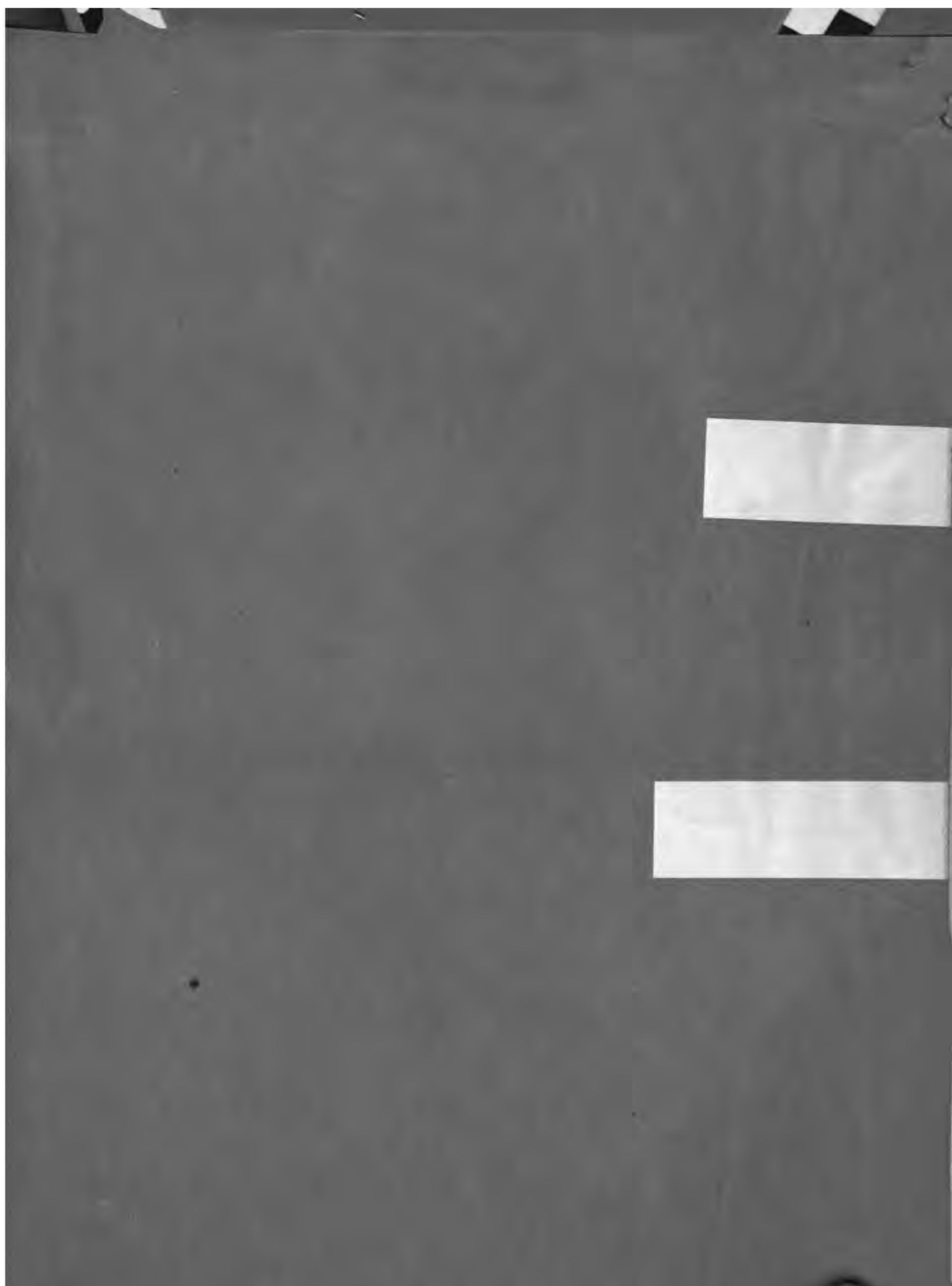
De eerste rugvin bestaat uit 7 stekels, die door eenen zeer kleinen stekel voorafgegaan worden; de tweede heeft 16, de aarsvin 13, en de staartvin 18 stralen. De buikvinnen zijn, zoo als gewoonlijk, zamengesteld uit 5 weeke stralen, voorafgegaan door eenen stekel. De eigenlijke, boven de vrije stralen geplaatste, borstvinnen bestaan ieder uit 14 stralen.

Ons voorwerp, op sterk water bewaard, is grijsachtig donkerbruin van kleur, maar de vinnen zijn geelachtig, en de zijden van den visch vertoonen een twintigtal hoekige gele dwarsbanden, die onder den buik eenen tweeden hoek vormen, maar boven de zijdelijn zeer onduidelijk zijn.

I N H O U D.

Over Bos Brachyceros , door <i>H. S. Pel.</i> Met twee afbeeldingen van den schedel dezer soort.	Pag. 33.
Notice Carcinologique , par <i>J. A. Herklots</i>	» 35.
Over twee nieuwe soorten van Visschen (<i>Amphacanthus Vulpinus</i> en <i>Puellus</i>), door <i>H. Schlegel</i> . Met eene plaat.	» 38.
Verklaring eener afbeelding van <i>Stenops Potto</i> , door <i>H. S. Pel.</i>	» 41.
Beschrijving eener nieuwe soort van Visschen (<i>Peristedion laticeps</i>), door <i>H. Schlegel</i> . Met eene plaat.	» 43.

De volgorde der bladzijden is zoodanig ingerigt, dat later bij de inbinding, de bijdragen tot de vergelijkende ontleedkunde en die tot de dierkunde elk afzonderlijk kunnen worden bijeengebragt.

BESCHRIJVING EENER NIEUWE SOORT
VAN
V I S S C H E N,
PERISTEDION LATICEPS,

DOOR
H. Schlegel.

(Met eene plaat.)

Er was langen tijd slechts eene soort van dit door *Lacepède* gevormd geslacht bekend. Dit was de *Trigla cataphracta*, Linné, die in de Middellandsche zee gevonden wordt.

Eene tweede soort, *Peristedion orientale*, uit de Japansche zee, werd door ons in 1844 beschreven en afgebeeld. Zie *Fauna japonica*, *Pisces*, p. 37, tab. 14, fig. 5 en 6.

Wij voegen heden tot deze eene derde soort, *Peristedion laticeps*. Zij werd door wijlen Dr. FORSTEN aan de kust van Amboina waargenomen, en een voorwerp daarvan, vergezeld van eene naar het leven gekleurde schets aan het Rijks Museum gezonden. Zoo als reeds Cuvier en Valenciennes, *Poissons III*, p. 110 en 111, hebben opgegeven, mogt men bij voorraad tot het bestaan dezer soort besluiten uit eenige afbeeldingen, in Vlaming n°. 165 en 166, in Valentijn, III p. 363, n°. 55 en in Renard, II, pl. 14, fig. 67 bevat; maar zij was tot heden aan de natuuronderzoekers onbekend gebleven en er ontbraken derhalve alle middelen, haar als zelfstandig daar te stellen. Wij verheugen ons, in staat te zijn, dit door de volgende beschrijving te kunnen doen.

Ons voorwerp vertoont de volgende bijzonderheden: Zijn vorm en bewerktuiging stemmen in het algemeen met die der gewone soort overeen. Zijne geheele lengte is omstreeks elf duim Parijsche maat. De lengte van den kop gaat twee en twee derde maal in die geheele lengte. De hoogte van den romp bij de borstvinnen maakt een achtste uit der geheele lengte. De romp is bijkans even dik als hoog, zoo als gewoonlijk achthoekig, en hij wordt naar achteren zeer dun. De breedte van den kop bedraagt bijkans twee derden van zijne lengte. Zijne zijranden vormen een flauwe booglijn, en hij loopt van voren uit in de twee, tamelijk breede en platte, maar eenigzins naar binnen gekromde, beenen punten des snuits, wiens lengte vier en een half maal in die des kops is begrepen. De groote horizontale lijst, welke de zijranden van den kop bepaalt, loopt naar achteren op iedere zijde in eene doornachtige punt

uit, gelijk aan die van het kieuwdeksel. De beide groote voeldraden der onderkaak zijn van voren, ieder met zeven kleinere voeldraadjes voorzien, en men ontwaart behalve dat, aan het einde der onderkaak, vier grootere en onder deze vier kleinere voeldraadjes. De schilden, uit welke het, den romp bedekkende pantser zamengesteld is, zijn op iedere rij twee en dertig ten getale. Ieder van deze schilden is in het midden, zoo als gewoonlijk, met eene kromme haakachtige punt voorzien. De vinnen bieden geene noemenswaardige bijzonderheden aan. De rugvin intusschen is, even als bij de soort uit Japan, bijkans overal van gelijke hoogte en niet in tweeën gescheiden, zoo als bij de gewone soort. Intusschen is het voorste gedeelte dier vin een weinig hooger dan het volgende gedeelte, en de vier stralen, door welke het gevormd wordt, staan veel digter bij elkaar, waardoor, als het ware, de eerste rugvin der gewone soort aangeduid wordt. Het getal der stralen van de vinnen is als volgt: Rugvin 24. Aarsvin 17. Buikvinnen 6. Borstvinnen 12 + 2. Staartvin 12.

Deze visch is in het leven eenkleurig bleek steenrood. Op den romp is deze tint nog bleeker dan op de overige deelen, en zij is zeer flauw op de rug- en aarsvin. De iris van het oog is zilverachtig wit, maar het breede vlies, hetgeen haar omgeeft, is bruin van kleur, terwijl zich de pupil blaauwachtig zwart vertoont.

Wij bsluiten deze beschrijving met de opgaaf der onderscheidende kenmerken van de drie aangehaalde soorten van het geslacht *Peristedion*.

1. *Peristedion cataphractum*. Twee rugvinnen, de eerste met sterk verlengde stralen. Zijranden van den kop, eene rechte lijn vormende. De beide punten des snuits, een derde des snuits uitmakende, middelmatig breed, bijkans regt vooruitstekende en slechts zeer weinig naar binnen gekeerd. Snuit van boven met drie doornen voorzien. De lijst aan de zijden des kops zeer krachtig, op de wang uitlopende en aldaar, even als die boven het oog, met tandachtige punten. Onderkaak van voren en hare beide voeldraden met eene menigte fijne en getakte draadjes voorzien. D. 7 + 18 of 19. A. 18. Boven rood, van onderen witachtig. Borstvinnen paarsachtig bruin. Wordt meer dan een voet lang; bewoont de Middellandsche zee.

2. *Peristedion orientale*. De beide punten des snuits, de helft van den geheelen snuit uitmakende, naar buiten gerigt en smal. Snuit van boven zonder doornen. Voeldraden der onderkaak kort. De lijst aan de zijden des kops van achteren stomp, slechts tot aan den wortel des kieuwdeksels reikende. Slechts eene rugvin. D. 28. A. 20. Lengte 8 duim. Boven rood, van onderen witachtig. Borstvinnen bruinachtig. Bewoont de Japansche zee.

3. *Peristedion laticeps*. Kop breed. Zijranden gekromd. Punten des snuits breed, naar binnen gekeerd, een weinig meer dan een derde der lengte van den snuit uitmakende. Snuit van boven met drie doornen voorzien. De groote voeldraden der onderkaak ieder met zeven, de onderkaak van voren met 4 paar voeldraadjes voorzien. De vier voorste stralen der rugvin een weinig langer dan de volgende D. 24. A. 17. Kleur, bleek steenrood. Nagenoeg een voet lang. Aan de kust van Amboina waargenomen.

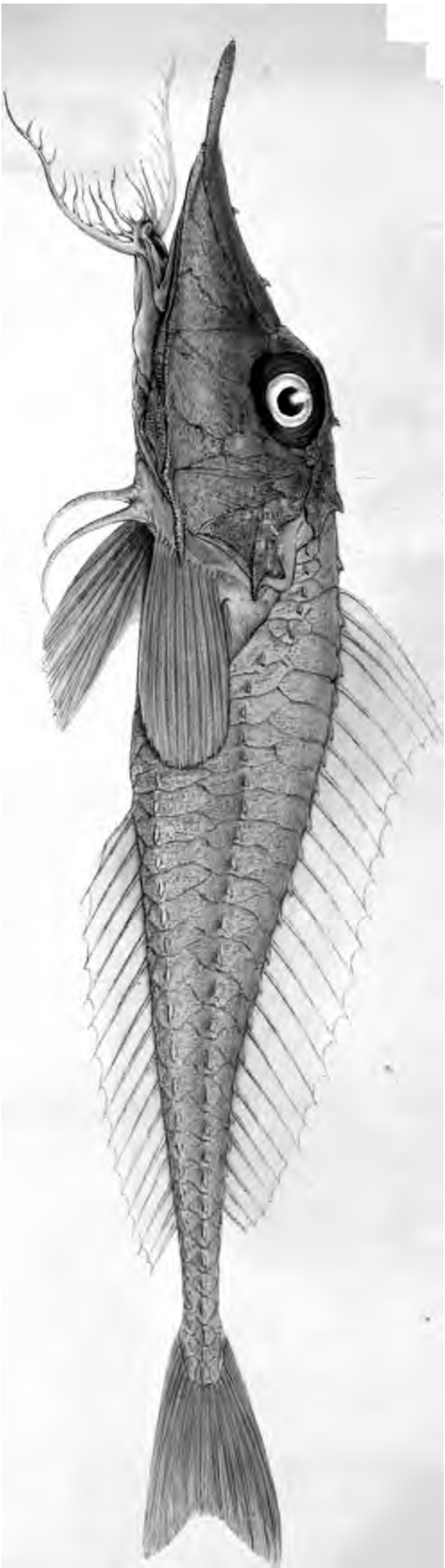

FIGURE 1. SURGE WRASSE

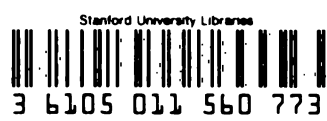

—

